

Χυμική και κυτταρική ανοσία έναντι του SARS-CoV-2 μετά από εμβολιασμό σε ασθενείς που έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση νεφρού και αιμοκαθαιρόμενους ασθενείς

Οι ασθενείς που έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση νεφρού και οι αιμοκαθαιρόμενοι ασθενείς έχουν αυξημένο κίνδυνο σοβαρής νόσου COVID-19 και θανάτου από COVID-19. Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Θεοδώρα Ψαλτοπούλου, Γιάννης Ντάνας, Πάνος Μαλανδράκης και Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν τα αποτελέσματα πρόσφατης μελέτης που δημοσιεύτηκε στο έγκριτο περιοδικό:

The Lancet Regional Health J. Stumpf και συνεργάτες, 22 Ιουλίου 2021, DOI:<https://doi.org/10.1016/j.lanepi.2021.100178>.

Οι ερευνητές πραγματοποίησαν μια προοπτική μελέτη κατά την οποία αξιολόγησαν την χυμική ανοσία (μέθοδος ELISA) και την κυτταρική ανοσία (μέθοδος κυτταρομετρία ροής και απελευθέρωσης ιντερφερόνης-γ) 8 εβδομάδες μετά τον εμβολιασμό έναντι του SARS-CoV-2 με το BNT162b2 ή το mRNA-1273. Στη μελέτη συμμετείχαν 1768 άτομα εκ των οποίων τα 144 ήταν υγειονομικό προσωπικό, τα 1256 αιμοκαθαιρόμενοι ασθενείς και οι 368 μεταμοσχευθέντες νεφρού. Οι 356 συμμετέχοντες έλαβαν το BNT162b2 και οι 1412 έλαβαν το mRNA-1273. Κανείς από τους συμμετέχοντες δεν είχε ιστορικό προηγούμενης λοίμωξης COVID-19. Πάνω από το 95% τόσο των υγειονομικών όσο και των αιμοκαθαιρόμενων ασθενών εμφάνισαν αντισώματα έναντι του SARS-CoV-2 (ορομετατροπή) μετά τον εμβολιασμό με τα εμβόλια mRNA. Ωστόσο το ποσοστό ορομετατροπής ήταν αρκετά χαμηλότερο (42%) στους ασθενείς που είχαν υποβληθεί σε μεταμόσχευση νεφρού. Αντίστοιχα ήταν και τα αποτελέσματα που αφορούσαν την T-κυτταρική ανοσία. Οι μείζονες παράγοντες κινδύνου για αποτυχία παραγωγής αντισωμάτων μεταξύ των μεταμοσχευμένων ασθενών ήταν ο αριθμός και των είδος των ανοσοτροποποιητικών φαρμάκων (μπελατασέπτη, MMF-MPA, αναστολείς καλσινευρίνης), καθώς και το είδος του εμβολίου (BNT162b2 mRNA). Το ποσοστό ορομετατροπής μετά από εμβολιασμό με το mRNA-1273 (Moderna) συγκριτικά με το BNT162b2 (Pfizer) ήταν 97% και 88% αντίστοιχα στους αιμοκαθαιρόμενους ασθενείς, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 49% και 26% στους μεταμοσχευμένους ασθενείς. Επιπλέον, ο τίτλος των ειδικών αντισωμάτων IgG έναντι της περιοχής πρόσδεσης της πρωτεϊνικής ακίδας (αντι-RBD) ήταν σημαντικά υψηλότερος στους αιμοκαθαιρόμενους ασθενείς που είχαν εμβολιαστεί με το mRNA-1273 (95%) συγκριτικά με το BNT162b2 (85%). Συνολικά, ο εμβολιασμός ήταν ασφαλής χωρίς μείζονες ανεπιθύμητες ενέργειες για όλους τους συμμετέχοντες στη μελέτη. Η υψηλή αποτελεσματικότητα του εμβολίου επιβεβαιώθηκε από τη σχεδόν μηδενική ανίχνευση συμπτωματικής νόσου COVID-19 στους πλήρως εμβολιασθέντες με δύο δόσεις. Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα της μελέτης υποδηλώνουν ότι πιθανότατα απαιτείται ενίσχυση της εμβολιαστικής στρατηγικής ειδικά σε ασθενείς που έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση νεφρού και λαμβάνουν ανοσοκατασταλτική αγωγή.